

Eftirlitshlutverkið við fyrirtækjaeftirlit

Stjórnsýslan

➤ Tilgangur eftirlits á vegum stjórnsýslu ríkisins er að auka lífsgæði þegnanna, í okkar tilviki að auka lífsgæði á vinnustöðum

Úr lögum 46/1980 um framkvæmd vinnu:

- ❖ Vinnu skal haga og framkvæma þannig, að gætt sé fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta
- ❖ Fylgja skal viðurkenndum stöðlum, ákvæðum laga og reglugerða, svo og fyrirmælum Vinnueftirlits ríkisins, að því er varðar aðbúnað, hollustuhætti og öryggi

Á mannamáli:

- Ætlast er til þess að úti á vinnu-
stöðunum sé beitt bestu þekkingu og
tækni sem völ er á til þess að tryggja
öruggt og heilsusamlegt
starfsumhverfi

Öruggt starfsumhverfi?

- Besta
þekking
og
tækni
sem völ
er á?

Aðbúnaður, hollustuhættir og öryggi

- **Aðbúnaður:**
 - Starfsmannaaðstaða, ræstiaðstaða
- **Hollustuhættir, m.a.:**
 - Húsnæði-vinnurými
 - loftgæði, hitastig
 - efni og efnahættur
 - hávaði, lýsing
 - verkstöðvar og líkamlegt álag
 - félagslegir þættir
- **Öryggi, m.a.:**
 - Öryggisbúnaður véla, hlífabúnaður,
 - fallvarnir
 - fræðsla og þjálfun

Reglugerð um skipulag og framkvæmd vinnuverndarstarfs á vinnustöðum (920/2006)

Markmið:

- ▶ Koma á kerfisbundnu vinnuverndarstarfi innan vinnustaða í þeim tilgangi að;
 - stuðla að því að vernda starfsmenn gegn heilsuvá og heilsutjóni
 - stuðla að því að starfsmenn fái verkefni við hæfi
 - draga úr fjarvistum vegna veikinda og slysa
 - stuðla að andlegri og líkamlegri vellíðan starfsmanna

Öryggis – hvað?

- > **Öryggis**– er of þröngt orð / hugtak
- > **Öryggistrúnaðarmenn og öryggisverðir** eiga að fjalla um vinnuverndarmál í víðum skilningi
- > Í dag er áherslan í vinnuverndarstarfi á alla þá þætti sem áhrif hafa á vinnuumhverfið þar með taldir félagslegir og andlegir áhættuþættir s.s. vinnuskipulag, samskipti, einelti og streita

Eftirlitsstarfið

Markmið eftirlitsstarfsins er m.a. að:

- ▶ hafa eftirlit með framkvæmd laganna
 - vinnuumhverfisvísar notaðir í eftirlitsstarfinu í fyrirtækjum
 - tryggir samræmingu um allt land, horft til allra þátta
- ▶ veita leiðbeiningar
- ▶ veita fræðslu og upplýsingar varðandi hættur á vinnustöðum
- ▶ stuðla að forvörnum m.a. með rannsókn vinnuslysa

Markaðseftirlit

- ▶ Felur í sér að annast markaðsgæslu og markaðseftirlit með vélum, tækjum og búnaði sem falla undir vinnuverndarlögin
- ▶ Fylgjast með vélum og tækjum sem flutt eru inn til sölu og notkunar á vinnustöðum
- ▶ Fylgjast með persónuhlífum til nota á vinnustöðum

Flokkun fyrirtækja – eftirlit

Fram að þessu hafa fyrirtæki verið flokkuð og skoðuð eftir áhættu:

- ▶ flokkur 1 = skoðuð árlega (t.d. vélsmiðjur)
- ▶ flokkur 2 = skoðuð annað hvert ár
- ▶ flokkur 3 = skoðuð fjórða hvert ár
- ▶ flokkur 4 = ekki reglubundin skoðun

Eftirlitsstarfið

- ▶ Eftirlitsmenn boða komu sína eða koma fyrirvaralaust í fyrirtæki/stofnanir
- ▶ Fyrirtæki skoðað í fylgd öryggisráðarmanna og öryggisvarða
- ▶ Gefin tímasett fyrirmæli eða settar fram ábendingar
- ▶ Fyrirtæki eiga að senda inn tilkynningu um úrbætur
 - Bréflugar ítrekanir ef það gerist ekki
 - Mögulega veittir nýir frestir ef endurbótum er ekki lokið
- ▶ Ef ekki úrbætur er fyrirtæki beitt þvingunaraðgerðum, lokun, notkunarbanni eða dagsektum

Heimild til þvingunaraðgerða

- ▶ Hafi Vinnueftirlit ríkisins krafist þess með **hæfilegum fyrirvara**, að lagfæring á vanbúnaði eða öðru ástandi, sem brýtur gegn lögum þessum eða reglum og tilkynningum, sem eru í samræmi við lög, og umbætur hafa ekki verið gerðar, þegar frestur sá er liðinn sem gefinn var, getur Vinnueftirlitið **látið stöðva vinnu eða lokað starfsemi** eða þeim hluta hennar, sem krafan beinist að
- ▶ Heimilt að kæra ákvarðanir til félagsmálaráðuneytis
- ▶ Andmælaréttur og önnur málsmeðferð í samræmi við stjórnsýslulög

Heimild til þvingunaraðgerða

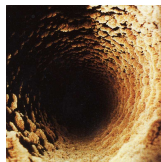
Bráðavandamál

- ▶ Telji Vinnueftirlitið að veruleg hættu sé á ferðum fyrir líf eða heilbrigði starfsmanna eða annarra, getur það krafist þess, að **strax sé bætt úr skorti á nægjanlegu öryggi**, eða **látið hættu vinnu** í þeim hluta starfseminnar, sem þannig er á sig kominn
- ▶ Áfrýjun á ákvörðunum samkvæmt 84. gr. og 85. gr. frestar ekki stöðvun vinnu eða lokun starfsemi eða hluta hennar

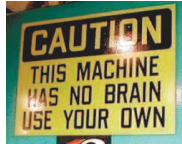
Dæmi um verkferli í eftirliti – 1

1. Kvörtun vegna innilofts á skrifstofu
2. Settur upp hita- og rakamælir, gefin fyrirmæli um athugun á loftræstikerfi
3. Niðurstöður kynntar og gefin tímasett fyrirmæli ef ástæða er til
4. Ef fyrirtækið sendir ekki tilkynningu um úrbætur til Vinnueftirlitsins er sent fyrsta ítrekunarbref – annað bréf ef ekkert svar kemur, með tilkynningu um undirbúning þvingunaraðgerða
5. Endurskoðun og ef til vill lokafrestur
6. Ef úrbætur eru ekki gerðar innan tilskilins frest eru lagðar dagsektir

Dæmi um eftirlit – 2

1. Eftirlitsmaður skoðar vél eða tæki sem ekki uppfyllir lágmarkskröfur um öryggi
2. Ef vél/tæki er metin hættuleg lífi eða heilsu starfsmanna skal strax bæta úr eða banna notkun
3. Vél eða tæki skoðað af Vinnueftirlitinu áður en notkun er heimiluð á ný

Dæmi um eftirlit – 3

1. Eftirlitsmaður skoðar vinnupalla sem ekki uppfylla lágmarkskröfur, t.d. um varnir gegn fallhættu.
2. Fyrirmæli um lagfæringu meðan eftirlitsmaður er á staðnum eða vinna bönnuð á póllunum önnur en vinna við lagfæringu þeirra
3. Pallar skoðaðir af VER áður en notkun er heimiluð á ný.
4. Við alvarleg tilvik: Teknar myndir, kallað á annan eftirlitsmann eða lögreglu vegna sönnunar. Málið kært til lögreglu.

Frekari verkefni eftirlitsins

- ▶ Bakvakt vegna vinnuslysa allan sólarhringinn í Höfuðborgarumdæmi
- ▶ Skoða/afgreiða kvartanir og ábendingar
- ▶ Gera loftslags – hávaða – ljósmælingar
- ▶ Framkvæma gasmælingar í lokuðu rými
- ▶ Markaðsgæsla og markaðseftirlit með vélum og tækjum, persónuhlífum, tækjum sem brenna gasi o.fl.

Ný eftirlitsaðferð – Aðlagð eftirlit

- ▶ Byrjaði í september 2007
 - Byggir á danskri eftirlitsaðferð
- ▶ Fyrsti áfangi
 - byrjað með fyrirtæki sem hafa 30 starfsmenn eða fleiri í 23 starfsgreinum
- ▶ Annar áfangi
 - atvinnugreinum fjölgað, áfram miðað við 30 starfsmenn eða fleiri

Markmið með nýrri eftirlitsaðferð

- ▶ **Tryggja samræmt** og kerfisbundið eftirlit í fyrirtækjum
- ▶ **Styrkja innra vinnuverndarstarf fyrirtækja**
 - virkari þátttaka yfirstjórnar og öryggisnefndar
 - fyrirtæki beiti skipulögðum vinnubrögðum
 - áhættumat og forvarnir
 - athygli á helstu vandamál í vinnuumhverfinu
 - góð samskipti milli VER og fyrirtækja
- ▶ **Markviss þjónusta og forgangsröðun í eftirliti**
 - fyrirtæki sem standa sig vel heimsótt sjaldnar
 - fyrirtæki sem skortir vilja og getu heimsótt oftar

Framtíðin er áskorun

- ▶ **Vinnuverndarlögin eiga að tryggja öllum öruggt og heilsusamlegt starfsumhverfi**
 - Það er verkefni Vinnueftirlitsins að því markmiði verði náð
- ▶ **Forsenda góðs árangurs í vinnuverndarstarfi er**
 - Skýr stefna og stuðningur yfirstjórnenda
 - Virk þátttaka stjórnenda og starfsmanna
 - Samþætting í daglegan rekstur fyrirtækis
 - Fyrirtækjabragur sem styður öryggishegðun
- ▶ **Undir öllum hagsmunadílum komið hvernig til tekst**